

UCHWAŁA NR VIII.108.2022
RADY MIASTA JASTRZĘBIE-ZDRÓJ

z dnia 23 czerwca 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Jastrzębie-Zdrój na lata 2022-2024

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2022r., poz. 559 z późn.zm.), art. 176 i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2022r., poz. 447)

Rada Miasta Jastrzębie-Zdrój
uchwała

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Jastrzębie-Zdrój na lata 2022-2024” w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący Rady
Miasta

Piotr Szereda

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
DLA MIASTA JASTRZĘBIE - ZDRÓJ
NA LATA 2022 – 2024**

Jastrzębie-Zdrój

Spis treści

WPROWADZENIE	3
I. ZGODNOŚĆ PROGRAMU Z PRZEPISAMI PRAWA	4
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ	7
2.1 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	7
2.2 SYTUACJA MIESZKANIOWA	10
2.3 ANALIZA POZIOMU BEZROBOCIA	11
2.4 ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	12
III. ZASOBY	22
IV. ANALIZA SWOT	22
V. ADRESACI PROGRAMU	25
VI. REALIZATORZY PROGRAMU	25
VII. CEL GŁÓWNY.....	25
VIII. CELE SZCZEGÓŁOWE	25
IX. FINANSOWANIE PROGRAMU	26
X. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	26
XI. MONITOROWANIE	27

WPROWADZENIE

Niniejszy Program jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny realizowanego w Mieście Jastrzębie- Zdrój w latach 2019-2021. Opracowany został w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Podstawowym założeniem Program jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienia pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się winny nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Pomoc rodzinom przeżywającym kryzys powinny świadczyć lokalne służby społeczne oraz inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, przy zachowaniu zasad wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań. Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Jastrzębie- Zdrój na lata 2022-2024.

Rodzina stanowi pierwsze i najważniejsze środowisko opiekuńczo - wychowawcze dziecka. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa.

Niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów, rozpad rodziny powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają zewnętrznej ingerencji sił i środków społecznych. Długoletnie trwanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy dołożyć wszelkich starań, aby ono najdłużej w niej

pozostało. Dlatego tak ważne jest wsparcie dla rodziny, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy pamiętać, że wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Wszelkie działania powinny odbywać się za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem w procesie zmian, z wykorzystaniem jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego, z zachowaniem zasady pomocniczości. Pozostawienie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu swoich funkcji bez odpowiedniego wsparcia i pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska degradacji rodzin i skutkować będzie konsekwencjami na wielu płaszczyznach, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci i ich przyszłość. W celu zapobiegania i rozwiązywania istniejących problemów z jakimi borykają się rodziny, a także by móc je kompleksowo wspierać należy opracować Program Wspierania Rodziny, którego realizacja należy do zadań własnych gminy.

I. ZGODNOŚĆ PROGRAMU Z PRZEPISAMI PRAWA

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Jastrzębie- Zdrój na lata 2022-2024 wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego. Program jest również spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Jastrzębie- Zdrój na lata 2021-2027.

Zapisy Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Jastrzębie- Zdrój 2022-2024 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, zawartych m.in. w:

1. Art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946), który jasno stanowi, że rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

2. Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2022 poz. 447). Obowiązki gminy w zakresie wspierania rodziny oraz funkcjonowania systemu pieczy zastępczej określa ustawa z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i zalicza do nich:

1) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo - wychowawcze wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, a także prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,

2) współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo - wychowawczych w wysokości odpowiednio 10%, 30%, 50% pełnych kosztów pierwszym, drugim oraz trzecim i kolejnych latach pobytu dzieci w pieczy zastępczej,

3) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy.

3. Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2021 poz. 2268 z późn. zm.), która nakłada na gminę obowiązek pracy socjalnej prowadzonej z osobami i rodzinami oraz ze społecznością lokalną. Celem podejmowanych działań jest rozwinięcie lub wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej osób i rodzin. Konieczne jest zapewnienie współpracy i koordynacji działań instytucji organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb społeczności.

4. Ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2021 poz. 75 z późn. zm.). Ustawa wprowadza zróżnicowane instytucje opieki nad dzieckiem do lat 3. Przewiduje ona, iż opieka ta może być prowadzona w żłobku, klubie dziecięcym, a także przez dziennego opiekuna oraz nianię. Ustawa określa również standardy świadczonych usług, kwalifikacje osób sprawujących opiekę, zasady finansowania i nadzoru nad jakością opieki. Koordynację tych zadań oraz obowiązek zapewnienia opieki dzieciom ustawodawca nakłada na gminę.

5. Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. 2018 poz. 969). Ustawa reguluje kwestie prawne związane z postępowaniem w sprawach nieletnich. Nieletnimi, w rozumieniu ustawy, są osoby do ukończenia 18 roku życia dotknięte lub zagrożone demoralizacją, a także osoby, które dopuściły się czynów karalnych w wieku od 13 do 17 lat. Ustawa określa przede wszystkim kompetencje sądu rodzinnego w postępowaniu w sprawach nieletnich, środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich. Określa również tryb postępowania opiekuńczo-wychowawczego, wykonawczego i odwoławczego w sprawach nieletnich.

6. Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2020 poz. 1359). To akt normatywny, będący podstawowym źródłem polskiego prawa rodzinnego, w sposób kompleksowy regulujący stosunki rodzinne, czy np. kwestie opieki nad dziećmi. Jest on podstawowym dokumentem, na którym opierają się w swojej działalności sądy rodzinne. W oparciu o kodeks regulowane są wszelkie kwestie dotyczące stosunków pomiędzy rodzicami i dziećmi.

7. Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021 poz. 1249). Ustawa reguluje kwestie związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, określa m. in. sposób postępowania pracowników socjalnych, organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, w przypadku zgłoszenia przez osobę pokrzywdzoną przemocy domowej.

8. Ustawie z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2021 poz. 1119) zobowiązuje gminę między innymi do:

- 1) udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 2) prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

9. Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2020 poz. 2050), która nakłada na gminę obowiązek:

- 1) udzielania rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 2) prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenia zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

10. Ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2022 poz. 615)

11. Ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2021 poz. 877 z późn. zm).

12. Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2020 poz. 1329). Ustawa „Za życiem” określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, a także instrumentów polityki na rzecz rodziny. Wsparcie w ramach tej Ustawy można uzyskać w dwóch formach: finansowej oraz pomocowej, która świadczona jest przez asystenta rodziny.

13. Ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z 11 lutego 2016 r. (Dz. U. 2019 poz. 2407 z późn. zm.), która określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia.

14. Ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. 2021 r. poz. 1744).

15. Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.), zgodnie z którą sfera zadań publicznych obejmuje m. in. zadania w zakresie: pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,

działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka.

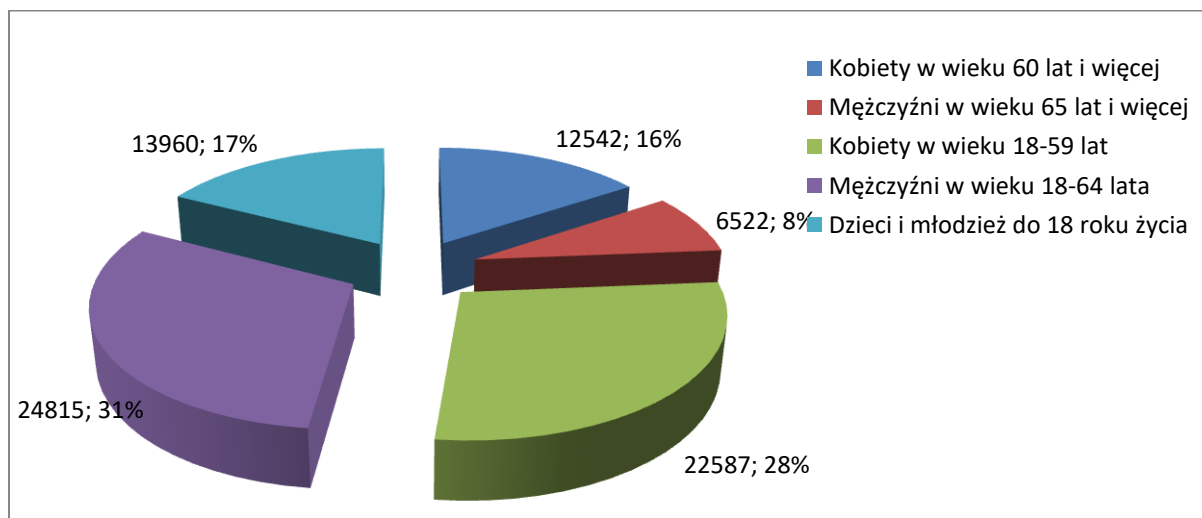
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

Diagnoza społeczna rodzin w Mieście Jastrzębie- Zdrój ma na celu przedstawienie sytuacji zastanej, która determinuje po pierwsze aktualne potrzeby i wymagany zakres wsparcia dla rodzin zamieszkujących Miasto Jastrzębie- Zdrój oraz po drugie wprost oddziałuje na kształt i charakter założeń planistycznych. Ze względu na branżowy, sektorowy charakter dokumentu, diagnoza koncentruje się na danych gromadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu- Zdroju, jak również innych jednostek miejskich.

2.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z danych Urzędu Miasta wynika, iż na dzień 31.12.2021r. w mieście Jastrzębie-Zdrój było 80.426 mieszkańców.

Wykres 1. Przekrój wiekowy mieszkańców miasta

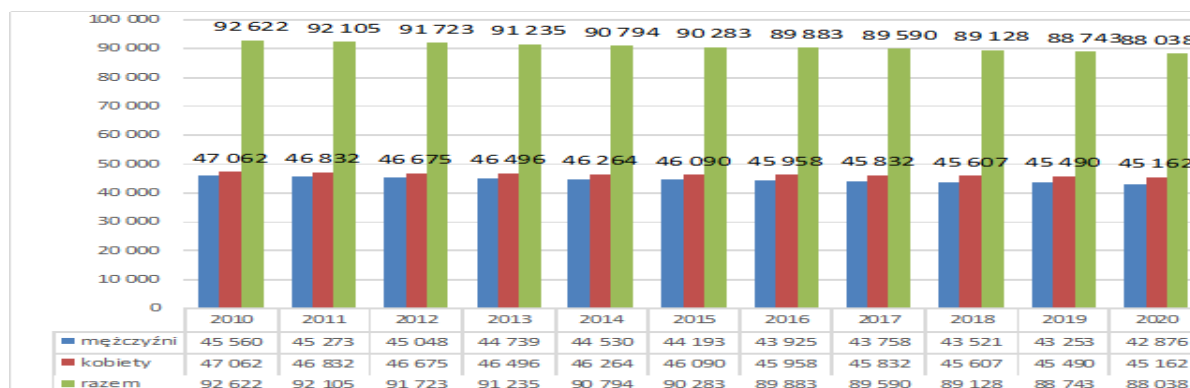

Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych udostępnionych przez Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój

Przekrój wiekowy mieszkańców miasta przedstawia wykres, z którego wynika, że największą grupą mieszkańców są osoby w wieku aktywności zawodowej, co stanowi silny potencjał miasta. Natomiast 17 % mieszkańców to dzieci i młodzież do 18 roku życia.

Miasto Jastrzębie- Zdrój w latach 2010-2020 cechowało się sukcesywnym zmniejszaniem się liczby mieszkańców (na przestrzeni ostatnich 10 lat liczba mieszkańców zmalała o 4 584 osoby). Odnotowany spadek w zakresie zameldowanych mieszkańców wynosi 4,95%. Biorąc pod uwagę kryzys demograficzny identyfikowany w skali całego kraju sytuację demograficzną w Mieście Jastrzębie- Zdrój można uznać za niekorzystną.

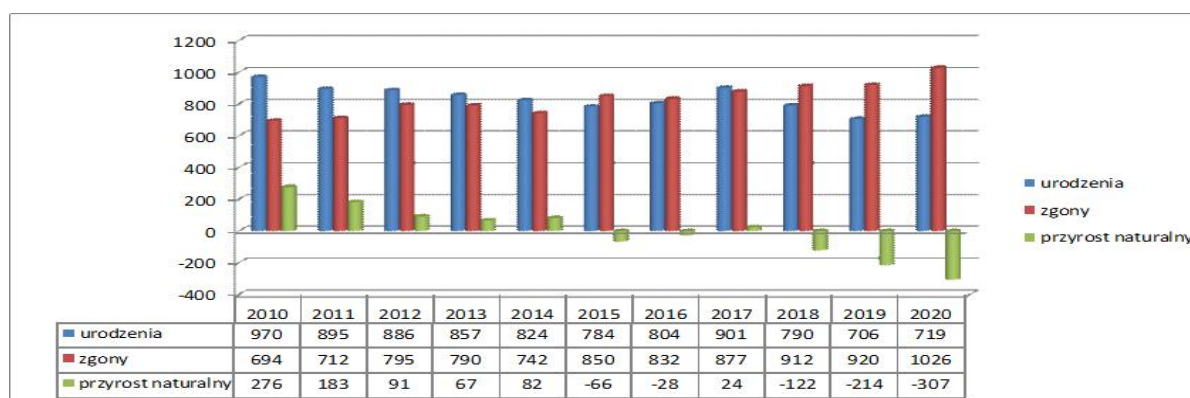
Wykres 2 Dynamika zmian liczby ludności w Mieście Jastrzębie- Zdrój w latach 2010-2020

źródło: BDL GUS

Aktualna liczba mieszkańców determinowana jest dwoma zjawiskami: przyrostem naturalnym oraz migracją. W tym kontekście warto zapoznać się z historyczną zmiennością tych zjawisk. Na przestrzeni lat 2010-2020 przyrost naturalny był zmienny. W sześciu na jedenaście badanych lat był dodatni. Największy przyrost naturalny odnotowano w 2010 roku (276), natomiast w roku 2020 odnotowano największy ujemny przyrost naturalny (-307). Wpływ na to miała znacząco wyższa liczba zgonów w stosunku do lat poprzednich. Warto podkreślić, że pięciokrotnie w okresie minionej dekady wartość analizowanego wskaźnika kształtowała się na poziomie ujemnym.

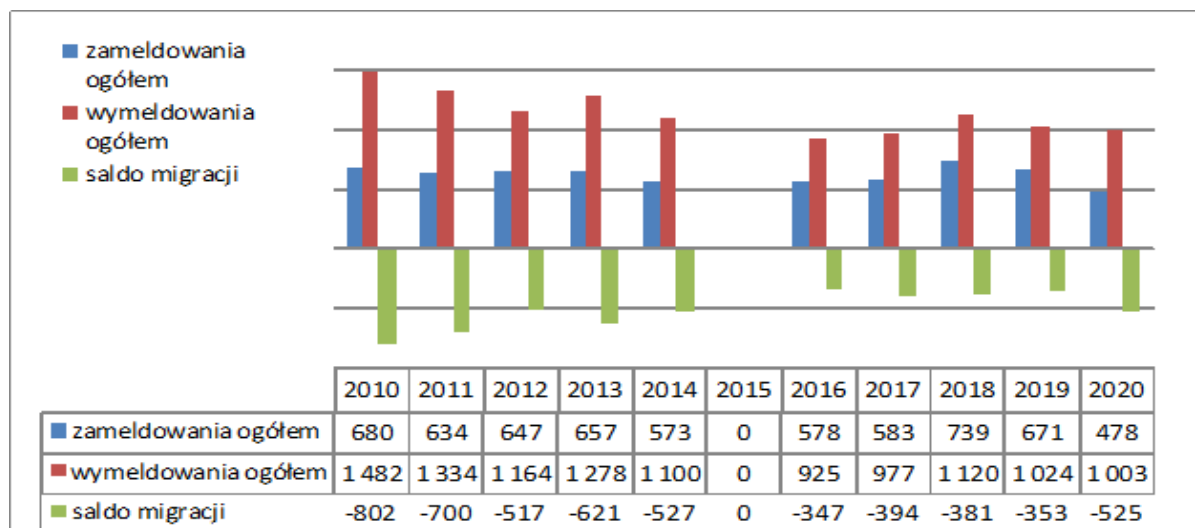
Wykres 3 Ruch naturalny mieszkańców w Mieście Jastrzębie- Zdrój w latach 2010-2020

źródło: BDL GUS

Drugą determinantą demograficzną jest bilans migracji. W przeciwieństwie do ruchu naturalnego zjawisko migracji cechuje się trwale ujemnymi wartościami. Zjawisko to znacząco wpływa na potencjał demograficzny Miasta Jastrzębie- Zdrój.

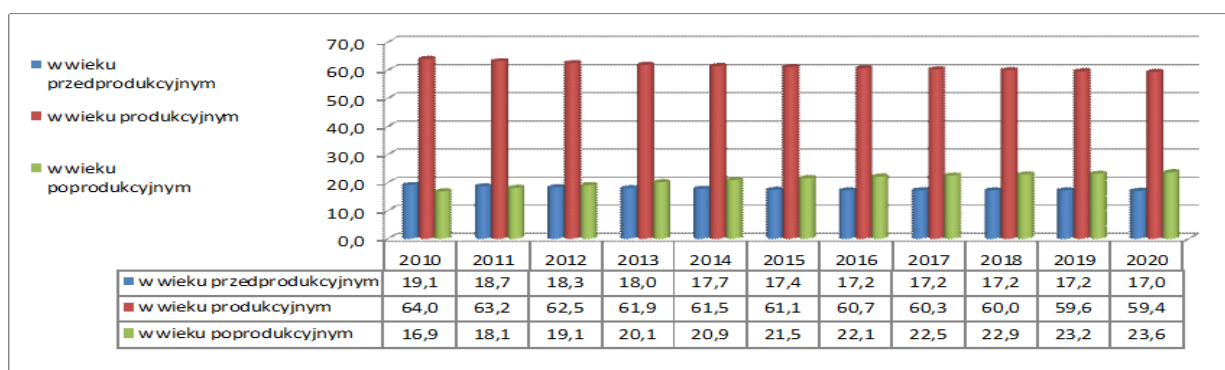
Wykres 4 Migracje ludności w Mieście Jastrzębie- Zdrój w latach 2010-2020

źródło: BDL GUS

Ostatnim elementem odnoszącym się do kwestii demograficznych jest struktura wiekowa mieszkańców Miasta Jastrzębie- Zdrój, jest to szczególnie istotne w kontekście działań podejmowanych przez OPS. Należy podkreślić, że liczba seniorów, osób w wieku poprodukcyjnym dynamicznie wzrasta, jednocześnie baza ludzi w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym znacząco maleje. Starzenie się społeczności lokalnej jest faktem i uznaje się, iż na podstawie przytoczonych danych można wnioskować o trwałości tej tendencji.

Wykres 5 Udział ludności wg ekonomicznych grup wiekowych w Mieście Jastrzębie- Zdrój w latach 2010-2020 [%]

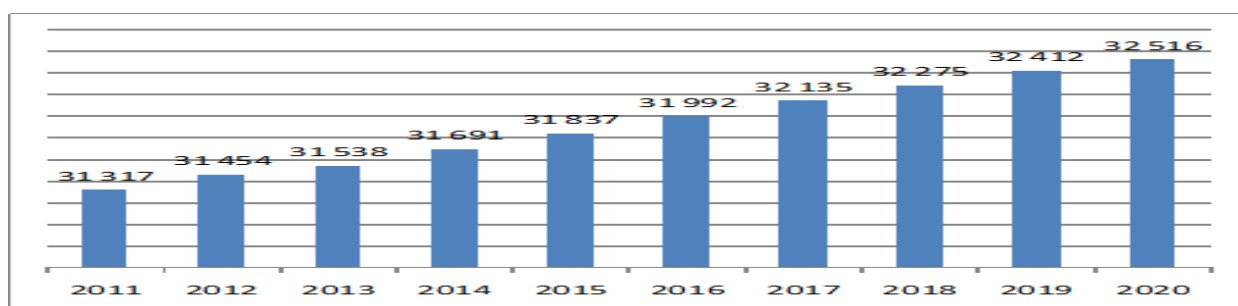

źródło: BDL GUS

2.2. SYTUACJA MIESZKANIOWA

Na terenie Miasta Jastrzębie-Zdrój w ostatnich latach wyraźnie wzrasta liczba zasobów mieszkaniowych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w końcu grudnia 2020 roku na terenie miasta znajdowało się 32 516 mieszkań. Łączna powierzchnia mieszkań na koniec 2020 r. wyniosła: 2 275 888 m², a ich średnia powierzchnia to około 70 m². Na jednego mieszkańca Miasta Jastrzębie-Zdrój przypada średnio 25,9 m² powierzchni mieszkania.

Wykres 6 Zasoby mieszkaniowe w Mieście Jastrzębie- Zdrój w latach 2011-2020

źródło: BDL GUS

Dane wskazują, że infrastruktura mieszkaniowa na terenie Miasta jest dobrze rozwinięta oraz bardzo zróżnicowana. Na obrzeżach miasta przeważa zabudowa niska (domy jednorodzinne, wolnostojące), w centrum i w sąsiedztwie kopalń występuje głównie wysoka zabudowa wielorodzinna (obejmująca głównie bloki wielorodzinne zbudowane na osiedlach

mieszkaniowych, najczęściej 10- piętrowe). W związku ze znaczną ilością budynków wielorodzinnych, za zarządzanie i utrzymanie bloków mieszkaniowych odpowiedzialne są spółdzielnie mieszkaniowe. Do największych działających w mieście spółdzielni należą: Spółdzielnia Mieszkaniowa "JAS-MOS", Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa w Jastrzębiu-Zdroju, Górnicza Spółdzielnia Budownictwa Mieszkaniowego im. Stanisława Staszica w Wodzisławiu Śląskim oraz Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nowa”. Do pozostałych znaczących administratorów zasobem mieszkaniowym należy Miejski Zarząd Nieruchomości oraz Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Daszek”.

Spółdzielnie mieszkaniowe na terenie miasta podejmują działania w zakresie remontów, mimo to potrzeby są ogromne. Zasoby mieszkaniowe wymagają licznych prac modernizacyjnych. Wiek budynków (zazwyczaj około 35-45 lat) pozwala stwierdzić, iż zapotrzebowanie na działania remontowo- modernizacyjne będzie stopniowo wzrastało. Istotnym problemem w zakresie mieszkalnictwa są zaległości w opłatach i prowadzone w związku z nimi postępowania eksmisyjne.

Mieszkania znajdujące się w zasobie gminy w dużej mierze obciążone są zaległościami z tytułu opłat lokalowych, co w znacznym stopniu obciąża budżet miasta i utrudnia prowadzenie inwestycji w poprawę warunków lokalowych na terenie miasta.

2.3. ANALIZA POZIOMU BEZROBOCIA

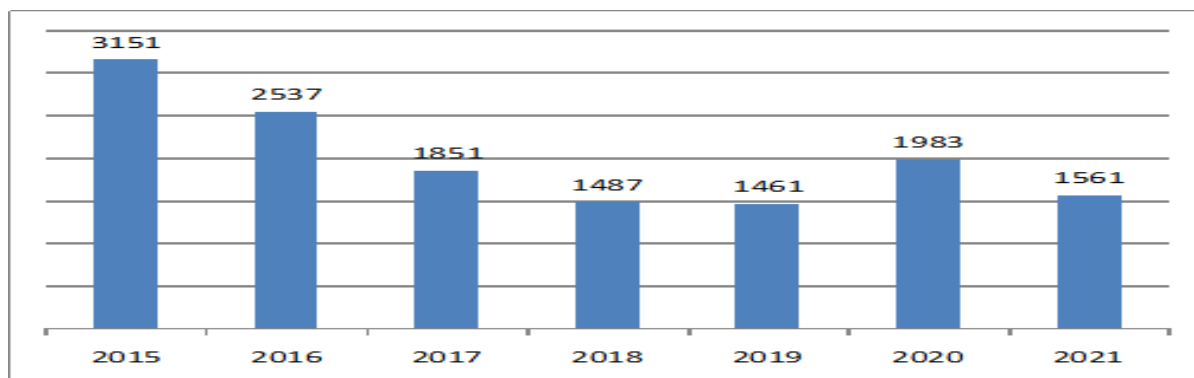
Istnieją silne zależności pomiędzy rynkiem pracy a polityką społeczną. Zagadnienia związane z problematyką bezrobocia, rynku pracy stanowią jeden z kluczowych obszarów diagnozy sytuacji społecznej Miasta Jastrzębie- Zdrój. Zjawisko bezrobocia nie jest jednak tylko i wyłącznie pochodną działań instytucji rynku pracy, ale wynika w dużym stopniu z czynników zewnętrznych, które na rynek pracy wpływają, a które swoje źródło mają w koniunkturze gospodarczej. Za kształtowanie polityki rynku pracy, a w szczególności stosowanie instrumentów pobudzających rynek pracy i aktywizujących osoby bezrobotne, odpowiada Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu- Zdroju.

Jednym z podstawowych wskaźników bezrobocia jest udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym. Dla Miasta Jastrzębie- Zdrój wskaźnik ten wynosił w 2015 roku 5,7%, rok później 4,6%, w roku 2017 stanowił 3,4%, w roku 2018, 2,8%, na

koniec roku 2019 udział bezrobotnych stanowił 2,8%, natomiast w 2020 roku wynosił 3,8% liczby ludności w wieku produkcyjnym. Na wzrost bezrobocia w znaczącym stopniu miała wpływ sytuacja związana z zagrożeniem epidemiologicznym COVID-19.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Jastrzębiu-Zdroju, w latach 2015-2020 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców Jastrzębia-Zdroju zmniejszyła się. W 2015 roku w Mieście Jastrzębie- Zdrój pracowały 28 101 osoby, w 2016 roku – 25 315 mieszkańców, w 2017 roku było 24 881 pracujących, w 2018 roku 25 664 mieszkańców, w 2019 roku pracowało 26 150 osób, na dzień 31.12.2020 roku pracowały 25 229 osoby. Wśród pracujących większość stanowili mężczyźni (na dzień 31.12.2020 roku 62% wszystkich pracujących).

Wykres 7 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Mieście Jastrzębie- Zdrój w latach 2015-2021

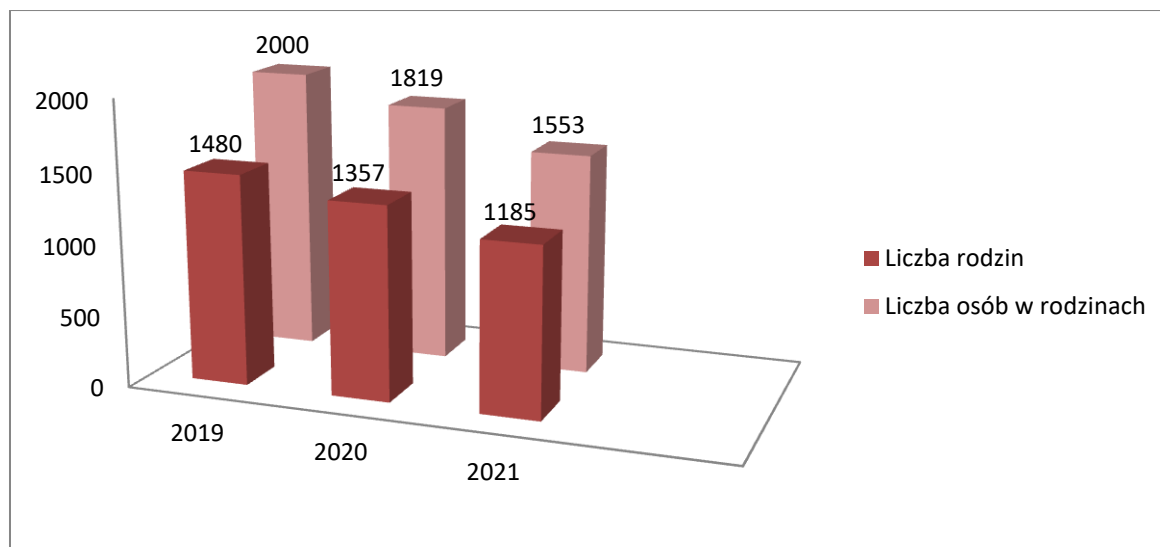

źródło: BDL GUS

Analizując bezrobocie w Mieście Jastrzębie- Zdrój można stwierdzić, że sukcesywnie od roku 2015 następował spadek osób bezrobotnych. W 2015 roku stanowili oni 3 151 osób, natomiast w 2019 było ich zaledwie 1 461 osób. Natomiast w roku 2020 obserwuje się gwałtowny wzrost liczby osób bezrobotnych do poziomu 1 983 osoby, co ma związek z sytuacją epidemiologiczną spowodowaną Covid-19.

2.4. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Ilość rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju w latach 2019-2021 przedstawia wykres nr 3. W roku 2021 ze świadczeń pomocy społecznej korzystało 1 185 rodzin (1 553 osoby w rodzinach).

Wykres 8. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021

Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych tut. Ośrodka

Tabela 1. Liczba rodzin i osób objętych pomocą Wydziału Spraw Rodzinnych i Alimentacyjnych Urzędu Miasta w Jastrzębiu-Zdroju w zakresie zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych w latach 2019-2021

	2019		2020		2021	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Osoby korzystające z zasiłków rodzinnych – ogółem	1508	5348	1163	4192	997	3657
Osoby korzystające ze świadczeń alimentacyjnych – ogółem	449	1443	386	1239	363	1141
Osoby korzystające ze świadczenia „Dobry start”	7167	14197	7019	14233	3	9
Osoby korzystające ze świadczenia rodzicielskiego	412	1241	365	1046	344	1024
Osoby korzystające ze świadczenia wychowawczego	9404	19272	9499	19149	6761	19751
Osoby korzystające z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	435	1681	359	1436	342	1358

Osoby korzystające z jednorazowego świadczenia z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w wys. 4.000 zł.	9	27	6	22	10	29
--	---	----	---	----	----	----

Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych udostępnionych przez Wydział Spraw Rodzinnych i Alimentacyjnych Urzędu Miasta Jastrzębie-Zdrój

Z analizy danych wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat notuje się spadek liczby rodzin, które pobierają świadczenia zależne od dochodu, czyli rodzin pobierających zasiłki rodzinne, świadczenia alimentacyjne, świadczenia rodzicielskie, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka. Co roku wzrasta wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę, natomiast wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń pozostaje od lat na tym samym poziomie. Wzrost liczby rodzin można zauważyć w przypadku świadczeń, których uzyskanie nie jest zależne od dochodu, czyli: świadczeń wychowawczych i jednorazowego świadczenia z ustawy „Za życiem”. Świadczenia „Dobry start”, z dniem 01.07.2021r. zostały przejęte przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wśród rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wyodrębniono rodziny pod względem problemów najczęściej spotykanych, które zaburzają prawidłowe funkcjonowanie rodzin i znacząco przyczyniają się do powstawania negatywnych zjawisk społecznych, co obrazuje tabela 3

Tabela 2. Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2019-2021

Rok	2019		2020		2021	
Nazwa problemu	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Bezrobocie	599	1293	513	1046	431	860
Ubóstwo	841	1545	795	1398	701	1147
Niepelnosprawność	427	641	404	579	388	547
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	124	133	113	122	91	97
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	62	284	45	211	45	234
• wielodzietność	31	186	24	145	33	202
Długotrwała lub ciężka choroba	516	739	406	537	328	430

Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego w tym:	126	427	103	358	64	229
• w rodzinach niepełnych	90	283	70	215	47	139
• w rodzinach wielodzietnych	14	89	18	109	15	95
Przemoc w rodzinie	3	8	5	13	5	16
Alkoholizm	121	141	108	132	91	115
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Narkomania	14	19	13	19	18	20
Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego	42	57	27	36	24	30
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	7	14	1	2	1	2
Sytuacja kryzysowa	1	4	2	6	0	0

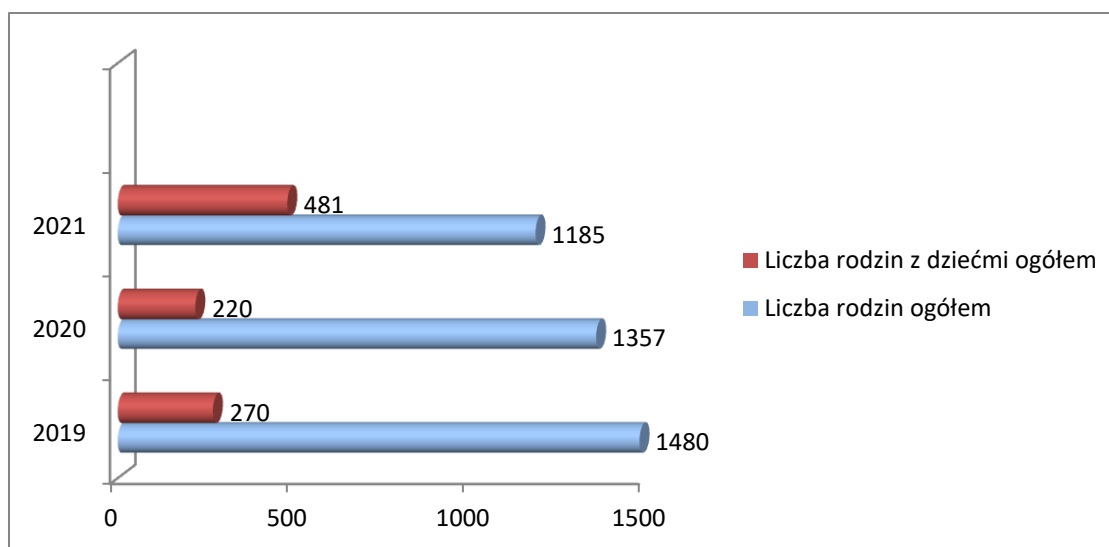
Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych tut. Ośrodka

Z analizy danych wynika, że największa liczba rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej boryka się z problemami wynikającymi z ubóstwa. Kolejno duża liczba rodzin boryka się z bezrobociem, długotrwałą lub ciężką chorobą i niepełnosprawnością. Występowanie dysfunkcyjności w rodzinie często związane jest z brakiem poprawnych wzorców, co wpływa na niewłaściwe relacje rodzinne oraz brak umiejętności radzenia sobie z sytuacjami trudnymi.

Według powyższego zestawienia liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-2021 w większości przypadków maleje. Wzrasta natomiast w rodzinach borykających się z problemem przemocy oraz narkomanii.

Z analiz danych sprawozdawczych prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju wynika, że niezbędna jest praca w zakresie wsparcia rodzin na różnych płaszczyznach oraz podejmowanie działań zmierzających do rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej oraz zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Poniższe tabele przedstawiają liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-2021 z wyszczególnieniem liczby posiadanych przez nich dzieci.

Wykres 9. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy w latach 2019-2021

Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych tut. Ośrodka

Tabela 3. Struktura rodzin objętych pomocą OPS z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie w latach 2019-2021

Rok	Liczba dzieci w rodzinie						
	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 i więcej dzieci
2019	93	91	53	19	5	6	3
2020	78	71	45	15	5	2	4
2021	199	150	91	16	15	3	7

Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych tut. Ośrodka

Rodziny dotknięte przemocą w rodzinie kierowano do Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju. Do zadań Zespołu należy w szczególności:

- integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę założonych Niebieskich Kart, w tym założonych

przez rodziny z dziećmi, a także ilość powołanych grup roboczych w latach 2019-2021.

Tabela 4. Liczba założonych Niebieskich Kart oraz powołanych grup roboczych w latach 2019-2021

Rok	Liczba Niebieskich Kart		Liczba powołanych grup roboczych
	Ogółem	Rodziny z dziećmi	
2019	317	175	909
2020	281	165	930
2021	256	134	538

Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych udostępnionych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Jastrzębiu-Zdroju

Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Jastrzębie – Zdrój został wyznaczony Ośrodek Pomocy Społecznej na mocy Zarządzenia Prezydenta Miasta Jastrzębie – Zdrój z dnia 21 listopada 2011r. nr Or-IV.0050.529.2011.

Rok 2021 był dziesiątym rokiem obowiązywania ww. ustawy. Działania, które były podejmowane wpisały się w szerokorozumianą deinstytucjonalizację pieczy zastępczej, tj. odchodzenia od instytucjonalnych form pieczy zastępczej na rzecz rozwoju rodzinnych ich form. Uchwałą nr XV.148.2020 Rady Miasta Jastrzębie-Zdrój z dnia 8 grudnia 2020 roku przyjęto „Powiatowy Program dotyczący Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Jastrzębie – Zdrój na lata 2020-2022”.

Na dzień **31.12.2021** roku na terenie naszego miasta funkcjonowało:

- **99** rodzin zastępczych spokrewnionych (dziadkowie, rodzeństwo dziecka), w których przebywało **127** dzieci,
- **32** rodziny zastępcze niezawodowe, w których wychowywało się **40** dzieci,
- **2** rodziny zastępcze zawodowe, w której wychowuje się **9** dzieci,
- **1** rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego, w której przebywało 6 dzieci.

Najczęstszymi przyczynami umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych na terenie naszego miasta było:

- uzależnienie rodziców: **115**, w tym od alkoholu: **67**

- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych: **65**

- pólsieroctwo: **33**

Koordynatorzy objęli swoją pomocą rodziny wg poniższego zestawienia

Rodziny zastępcze objęte wsparciem koordynatorów w roku 2021			
ogółem	spokrewnione	niezawodowe	Zawodowe, w tym o charakterze pogotowia rodzinnego
39	15	6	3

W okresie sprawozdawczym:

- **19** dzieci opuściło rodzinę zastępczą spokrewnioną

- **6** dzieci opuściło rodziny zastępcze niezawodowe

- **6** dzieci opuściło rodziny zastępcze zawodowe

Z dniem 31 grudnia 2018 roku Uchwałą Rady Miasta Jastrzębie-Zdrój zlikwidowano Zespół Ognisk Wychowawczych w Jastrzębiu-Zdroju, a w jego miejsce z dniem 1 stycznia 2019 roku powołano do działania Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Nr 1, Nr 2 i Nr 3 w Jastrzębiu-Zdroju.

W PO-W w ciągu roku przebywało **57** dzieci (Na dzień 31.12.2021 r. łącznie w trzech placówkach przebywało **41** wychowanków).

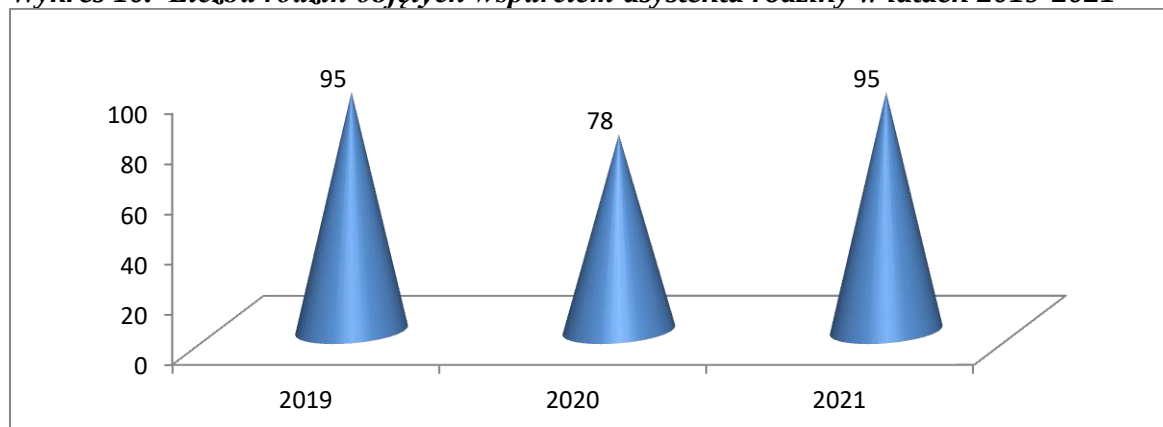
Również w tym przypadku główną przyczyną umieszczenia dzieci w placówce było uzależnienie rodziców, w tym od alkoholu oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Wiodące przyczyny pozostały bez zmian.

W 2021 r. do placówek opiekuńczo – wychowawczych na terenie naszego miasta napłynęło **29** dzieci. W placówkach poza terenem Jastrzębia – Zdroju przebywało **15** dzieci.

Aby zapobiegać sytuacjom, w których dzieci należy odebrać z ich naturalnego środowiska oraz aby przywrócić władzę rodzicielską rodzicom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej rodzinie zostaje przydzielony asystent rodziny. W mieście Jastrzębie-Zdrój w 2021 roku zatrudnionych było 5 asystentów rodziny. Liczbę rodzin

objętych wsparciem asystentów w latach 2019-2021 przedstawia wykres nr 5

Wykres 10. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2019-2021

Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych tut. Ośrodka

Na podstawie powyższych danych statystycznych należy stwierdzić, że w roku 2020 zauważa się znaczny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy asystentów rodzin. Powyższe wynikało z faktu, iż przez dłuższy okres czasu w Ośrodku Pomocy Społecznej pozostawały 2 wolne etaty na stanowisku asystenta rodziny. Zaznaczyć należy, iż ilość rodzin objętych wsparciem w postaci asystenta rodziny uzależniona jest od ilości zatrudnionych asystentów. Na czas pracy asystenta z rodziną mają znaczący wpływ istniejące problemy w rodzinie i chęć zmiany swojej sytuacji. Często zdarza się, iż praca z rodziną trwa nieprzerwanie przez kilka lat lub po zakończeniu pracy z rodziną po jakimś czasie rodzina ponownie zostaje objęta w/w wsparciem. Stan ten wynika z uzależnień, bezrobocia, co warunkuje zaburzoną kondycję psycho-fizyczną i w efekcie niewydolność rodzicielską. Czasami braki w umiejętnościach pozwalających wystarczająco dobrze wypełniać funkcje rodzica spowodowane są niepełnosprawnością intelektualną, brakiem wzorców poprawnego postępowania z dzieckiem wyniesionych ze środowiska. W wielu przypadkach diagnozuje się bezradność, niechęć, komunikację przemocową, przemoc fizyczną. W kilku ostatnich latach coraz częściej do pracy z asystentem zobowiązuje Sąd na mocy postanowienia – tabela 5

Tabela 5. Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny

	2019	2020	2021
Liczba rodzin, którym w danym roku przyznano asystenta rodziny	43	17	49
w tym: liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	22	9	32

Liczba rodzin, z którymi, w danym roku, asystent zakończył pracę:	28	36	27
osiągnięcie celów	2	5	6
zaprzestanie pracy przez rodzinę	13	22	14
brak efektów	5	0	2
inne np. zamiana miejsca zamieszkania, osiągnięcie pełnoletności	8	9	5

Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych tut. Ośrodka

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Jastrzębiu- Zdroju działa Placówka Wsparcia Dziennego "Przyjaźń". Placówka działa na podstawie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz Uchwały Nr III.43.2020 Rady Miasta Jastrzębie-Zdrój z dnia 26.03.2020 r. w sprawie utworzenia placówki wsparcia dziennego pod nazwą „Przyjaźń”. Placówka prowadzona jest w formie opiekuńczo- wychowawczej. Jej celem jest:

1. Prowadzenie działalności opiekuńczo-wychowawczej i profilaktycznej.
2. Łagodzenie niedostatków wychowawczych i eliminowanie nieakceptowanych społecznie zachowań.
3. Poprawa społecznego funkcjonowania dzieci i młodzieży.
4. Zapobieganie działaniom nieakceptowanym społecznie i szkodliwych dla zdrowia (w szczególności uzależnieniom i przemocy) oraz promowanie zdrowego stylu życia u dzieci i młodzieży.
5. Zaspokajanie potrzeb emocjonalnych (akceptacji, zainteresowania, bezpieczeństwa, zaufania).
6. Rozwijanie zdolności i zainteresowań wychowanków poprzez organizację czasu wolnego.
7. Wspieranie wychowanków w nauce szkolnej i pomoc w odrabianiu prac domowych.
8. Współpraca ze środowiskiem rodzinnym i szkolnym dzieci.
9. Wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji związanych z opieką i wychowaniem.

10. Współpraca z organizacjami i instytucjami w środowisku lokalnym pracującymi na rzecz dziecka i rodziny.
11. Organizacja imprez okolicznościowych, kulturalnych, gier, działań profilaktycznych, edukacyjnych na rzecz dzieci, młodzieży i środowiska lokalnego.

Placówka Wsparcia Dziennego zapewnia wychowankom wszechstronne wsparcie, począwszy od potrzeb podstawowych, jak opieka, bezpieczeństwo, poprzez pomoc w nauce, wsparcie emocjonalne w trudnych sytuacjach, aż po ciekawe zajęcia rozwojowe. Kadra placówki organizuje aktywne formy spędzania czasu wolnego poprzez zabawy rekreacyjno-sportowe, a także dba o rozwój zainteresowań, talentów, predyspozycji i pasji dzieci. Dzieci i młodzież uczęszczające do Placówki Wsparcia Dziennego otrzymują wsparcie w prawidłowym rozwoju, nabywają umiejętności pokonywania codziennych trudności, niwelują deficyty w nauce i uczą się poprzez zabawę. Do placówki przyjmowane są dzieci i młodzież w wieku od 3 do 17 lat. Placówka przewidziana jest na 30 miejsc. W 2021 roku 43 dzieci skorzystało ze wsparcia placówki.

W 2022 roku powstała Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego przy ulicy Gagarina 116. Placówka została powołana do życia na podstawie Umowy Partnerskiej podpisanej w ramach realizacji projektu „Utworzenie Centrum Usług Społecznych i świetlicy specjalistycznej dla mieszkańców ulic Gagarina i Os. 1000- lecia w Jastrzębiu- Zdroju” RPO WSL 9.2.2. Prowadzona jest przez Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” z Cieszyna. Głównym celem Placówki Wsparcia Dziennego jest organizacja różnorodnych zajęć w godzinach pozaszkolnych w postaci alternatywnych zajęć artystycznych, edukacyjnych, rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych, i innych. Założeniem jest objęcie systemem wieloaspektowego wsparcia dzieci i młodzieży z różnych środowisk. Celem zadania jest również zahamowanie rozwoju zaburzeń oraz wykształcenie umiejętności psychospołecznych wychowanków.

Rodziny zamieszkujące w Jastrzębiu-Zdroju mają możliwość skorzystania również z pomocy oferowanej przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Tabela poniżej przedstawia zakres realizowanych zadań na rzecz rodziny.

Nazwa zadania	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Terapia rodzin (liczba rodzin)	30	14	20

Konsultacje	24	60	85
Punkt konsultacyjny	49	18	31
Telefon zaufania (liczba rozmów)	784	1313	1173
Terapia indywidualna (liczba spotkań):			
- pedagogiczna	252	95	230
- logopedyczna	1650	968	1335
- psychologiczna	703	328	377
- psychoterapia	72	126	225
Porady bez badań	399	213	292
Terapia dla zagrożonych uzależnieniem	32	16	56
Warsztaty	204	132	94
Diagnoza psychologiczna	1390	1005	1116
Diagnoza pedagogiczna	717	479	659
Diagnoza logopedyczna	215	136	183
Diagnoza związana z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej	30	25	47

W roku 2020, w wybranych obszarach działalności jednostki obserwuje się znaczący spadek liczby osób korzystających z poszczególnych form pomocy. Niewątpliwie zaistniała sytuacja spowodowana była pandemią.

III. ZASOBY

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające to w szczególności:

- Urząd Miasta
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowy Urząd Pracy
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Sąd Rejonowy
- Komenda Miejska Policji

- Placówki oświatowe
- Organizacje pozarządowe
- Placówki służby zdrowia
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze nr 1,2,3

IV. ANALIZA SWOT

W programie dokonano analizy SWOT w obszarze wsparcia rodziny. Analiza SWOT, jako narzędzie identyfikacji i usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń posłuży do uporządkowania informacji mających kluczowe znaczenie dla Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Jastrzębie- Zdrój.

Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czterech kategoriach czynników strategicznych:

S (Strengths) mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,

W (Weaknesses) słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,

O (Opportunities) szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,

T (Threats) zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny - podejmowanie działań zapobiegających umieszczeniom dzieci poza ich rodziną naturalną - zatrudnienie asystentów rodzin pozwalające na efektywne budowanie mechanizmów współpracy z rodziną i dzieckiem w środowisku naturalnym - dostępność usług opiekuńczych i	- niewielka liczba ofert wsparcia ze strony organizacji pozarządowych w obszarze wspierania rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi - zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców - brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych - niewystarczająca współpraca z sądem i

specjalistycznych świadczonych dla rodzin - zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej - utworzenie mieszkań chronionych - realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie - udzielanie rodzinom wsparcia w ramach działalności przy tut. Ośrodku Punktu Interwencji Kryzysowej - dobrze rozwinięta sieć jednostek oświatowych - spadek bezrobocia -funkcjonowanie Programu Posiłków w szkole i w domu - rozwijanie i poszerzanie dla dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego - działalność Placówki Wsparcia Dziennego „Przyjaźń” - profilaktyka skierowana do dzieci i młodzieży w temacie uzależnień i używek	kuratorami - brak specjalistów psychiatrii dziecięcej - stygmatyzacja klientów pomocy społecznej, obawa przed korzystaniem z usług - bierność i niskie zaangażowanie rodzin we współpracę z organizacjami i otoczeniem - długie terminy oczekiwania na wsparcie - pogłębiający się kryzys rodziny
SZANSE	ZAGROŻENIA
- udzielanie rodzinom konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (pomoc prawna, psychologiczna) - wzrost świadomości dot. korzyści z podjęcia przez rodziny współpracy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych - kontynuowanie usług świadczonych przez asystentów rodzin (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych) - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę	- osłabienie więzi rodzinnych - wzrost kosztów utrzymania rodziny - zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy” - brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne - długotrwały i trudno mierzalny proces przywracania rodzinie zdolności

- kontynuowanie usług świadczonych przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej - oferta zajęć pozaszkolnych – zajęcia rozwijające pasje i zainteresowania - zacieśnienie współpracy instytucji działających na rzecz rodziny - wymiana doświadczeń, przepływ informacji - zatrudnienie kadry dodatkowych specjalistów ds. pracy z dziećmi i rodziną - promocja działań na rzecz higieny psychicznej – akcje informacyjne, itp. - edukacja i wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi	prawidłowego funkcjonowania - brak chęci współpracy i zaangażowania ze strony rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo - stan zagrożenia epidemiologicznego COVID-19 - 50% dzieci po powrocie z nauki zdalnej ma obniżony nastrój i zaburzenia emocjonalne - problem z emocjami i stresem u dzieci i młodzieży - nasilenie cyberprzestępstw i hejtu w Internecie - uzależnienia od telefonu, Internetu, komputera - słabo rozwinięty sektor pozarządowy działający na rzecz dzieci i rodziny - zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych - zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia
--	---

V. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkałe na terenie miasta Jastrzębia-Zdroju, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie, które chcą współpracować na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju, jako organizator pracy z rodziną oraz instytucje pracujące na rzecz wspierania rodziny.

VII. CEL GŁÓWNY

Utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej bądź jego powrót do rodziny poprzez stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych. Koordynacja dostępnej pomocy w ramach programu „Za życiem”.

VIII. CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel 1.	Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin
Zadania	1. Systematyczna diagnoza rodzin objętych pomocą OPS 2. Współpraca z instytucjami działającymi w obszarze polityki społecznej, edukacji, wymiaru sprawiedliwości
Wskaźnik/Miernik	Liczba rodzin
Cel 2.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin
Zadania	1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia 2. Obejmowanie dożywianiem w formie jednego gorącego posiłku wszystkich tego wymagających dzieci 3. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin wymagających wsparcia
Wskaźnik/Miernik	Liczba i forma udzielonej pomocy Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą
Cel 3.	Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym
Zadania	1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny 2. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej 3. Dostęp do poradnictwa specjalistycznego 4. Podnoszenie kompetencji rodzicielskich
Wskaźnik/Miernik	Liczba rodzin objętych działaniami Liczba i rodzaj działań
Cel 4.	Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym, oraz rozwiązywanie już istniejących problemów
Zadania	1. Pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami 2. Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą 3. Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny 4. Dostęp do poradnictwa specjalistycznego 5. Obejmowanie dzieci opieką i wychowaniem w placówkach wsparcia dziennego 6. Zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie miejsc w

	mieszkaniach chronionych, kierowanie do ośrodków interwencji kryzysowej
Wskaźnik/Miernik	Liczba rodzin objętych działaniami Liczba i rodzaj działania
Cel 5.	Integracja i doskonalenie zawodowe osób zaangażowanych w działania na rzecz rodziny
Zadania	1. Rozbudowa współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny 2. Zapewnienie warunków do rozwoju, podnoszenia kwalifikacji asystentów rodziny, pracowników socjalnych, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej 2. Organizowanie superwizji dla pracowników wspierających dziecko i rodzinę 3. Organizowanie spotkań promujących dobre praktyki
Wskaźnik/Miernik	Liczba i rodzaj działania

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny odbywać się będzie w ramach środków budżetowych instytucji podejmującej działania oraz środków pozyskiwanych z innych źródeł.

X. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakładanym efektem realizacji Programu jest polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Działania są ukierunkowane na współpracę różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji celem odbudowywania właściwych relacji rodzinnych, w tym: pozostawienia dzieci w miejscu zamieszkania, reintegracja rodziny naturalnej poprzez powrót dziecka do rodziny.

XI. MONITOROWANIE

Monitorowanie i ewaluacja Programu odbywać się będzie w ramach przedkładanego w terminie do 31 marca każdego roku przez Prezydenta Miasta Jastrzębie-Zdrój Radzie Miasta w Jastrzębiu-Zdroju sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.